

А. Б. Паршутін

прокурор Головного слідчого управління
Департаменту процесуального керівництва
в кримінальних провадженнях,
підслідних Державному бюро розслідувань,
Генеральної прокуратури України

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАСОБІВ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПІД ЧАС ВТРУЧАННЯ В ПРИВАТНЕ СПІЛКУВАННЯ

У статті проаналізовано та з'ясовано систему засобів втручання в приватне спілкування. Визначено істотні ознаки засобів, що використовуються уповноваженими суб'єктами в практиці втручання в приватне спілкування. Досліджено правові засади засобів втручання в приватне спілкування та виявлено проблеми, що потребують вирішення.

Ключові слова: втручання в приватне спілкування, засіб, імітаційні засоби, спеціальні технічні засоби, конфіденційне співробітництво.

Постановка проблеми. Ґрунтовне пізнання кримінальних процесуальних засад втручання в приватне спілкування потребує дослідження теоретико-правових основ засобів, що використовуються для проведення його різновидів, визначених законодавством.

Можливість використання засобів для проведення негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД), зокрема й втручання в приватне спілкування, передбачена положеннями чинного законодавства. Засобам, що використовуються під час проведення НСРД, законодавець присвятив ст. 273 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), до переліку яких віднесено «заздалегідь ідентифіковані (помічені) засоби або несправжні (імітаційні) засоби» [1]. Водночас слід звернути увагу на те, що чинним законодавством не розкривається зміст наведених категорій, унаслідок чого в науковій літературі із цього приводу спостерігається певна неузгодженість позицій. Аналіз змісту норм ст. 273 КПК України та практики їх застосування дозволяє стверджувати, що вони повністю не охоплюють ті засоби, що використовуються під час проведення НСРД, а їх реалізація часто виявляється неможливою. Саме тому проблема дослідження сутності та змісту засобів втручання в приватне спілкування має як теоретико-правовий, так і прикладний характер, що потребує відповідного наукового супроводу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток фундаментальних

засад негласних слідчих (розшукових) дій зробили такі вітчизняні вчені: Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, М.В. Багрій, Б.І. Бараненко, Б.Т. Безлепкін, А.В. Бєлоусов, В.Д. Берназ, О.А. Білічак, Р.І. Благута, В.І. Василичук, В.О. Глушков, В.А. Глазков, С.О. Гриненко, В.А. Дашко, О.М. Дроздов, Н.С. Карпов, І.П. Козьяков, В.А. Колесник, С.С. Кудінов, Є.Д. Лук'янчиков, В.В. Луцик, В.Т. Маляренко, Д.І. Никифорчук, Д.П. Письменний, М.А. Погорецький, І.В. Сервецький, Д.Б. Сергєєва, Є.Д. Скулиш, В.М. Тертишник, Л.Д. Удалова, С.Б. Фомін, А.В. Холостенко, А.Г. Цветков, В.О. Черков, Д.А. Чухраєв, Р.М. Шехавцов, М.Є. Шумило й інші. Водночас наявні наукові дослідження, присвячені проблемам теорії та практики втручання в приватне спілкування, не сформували одностайну думку щодо визначення засобів, що використовуються вповноваженими особами під час здійснення такого втручання.

Зважаючи на викладене, **метою статті** є теоретико-правове обґрунтування засобів втручання в приватне спілкування.

Виклад основного матеріалу. Зважаючи на позиції сучасних процесів оптимізації правового забезпечення досудового розслідування, а також урахування практики Європейського суду з прав людини, діяльність уповноважених на втручання в приватне спілкування суб'єктів потребує науково обґрунтованих підходів до визначення засобів її здійснення.

У загальноприйнятому розумінні засіб – це прийом, спосіб, певна спеціальна дія, що дає

можливість здійснити що-небудь, досягти чогось, а також знаряддя, предмети, ліки, гроші, матеріальні цінності, достаток [2, с. 307]. Ураховуючи викладене, до засобів, що використовуються в ході втручання в приватне спілкування, можна віднести лише те знаряддя, яке виконує під час цієї діяльності певну функцію: воно має бути інструментом у руках суб'єктів, які здійснюють визначені положеннями чинного законодавства різновиди втручання в приватне спілкування. При цьому метою застосування такого інструмента зазвичай є отримання доступу до інформації, що передається особою в процесі особистої комунікації з іншою особою (особами) у будь-яких формах (зокрема й із використанням засобів зв'язку будь-якого типу; зміст такого спілкування, на переконання комунікантів, захищений від розголошення стороннім особам), або ж створення умов для цього.

Це твердження є одним із критеріїв відокремлення засобів втручання в приватне спілкування від інших засобів, що їх застосовують у своїй повсякденній діяльності слідчий, уповноважені оперативні підрозділи чи інші особи, залучені до проведення НСРД.

Торкаючись зазначеної проблеми, доцільно зауважити, що теоретична розробленість поняття, змісту та класифікації засобів проведення НСРД фактично знаходиться на етапі становлення. Оскільки НСРД, які положеннями чинного КПК України віднесені до різновидів втручання в приватне спілкування, за сутністю є процесуалізованими оперативно-розшуковими заходами, слід висловити припущення, що під час їх проведення використовуються засоби, аналогічні тим, що застосовуються в оперативно-розшуковій діяльності (далі – ОРД).

Ураховуючи викладене, С.В. Пеньков доходить висновку, що засоби, які використовуються під час оперативно-розшукових заходів і негласних слідчих (розшукових) дій, і є засобами оперативно-розшукової діяльності, у зв'язку із чим їх можна розподілити на такі:

- використання яких безпосередньо визначене в оперативно-розшуковому законодавстві;
- використання яких закріплюється кримінальним процесуальним законодавством [3, с. 201].

З огляду на наявні теоретичні доробки, слід звернути увагу на проведене М.Л. Грібовим дослідження засобів, що використовуються під час провадження НСРД. Відповідно до отриманих цим автором результатів, до системи засо-

бів, що використовуються слідчим, прокурором і вповноваженими оперативними підрозділами під час проведення НСРД, віднесено такі:

- технічні засоби (технічні засоби, що використовуються для проникнення в публічно недоступні місця; засоби аудіо- й відеоконтролю; зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж і електронних інформаційних систем; фотографування, відео- та звукозапис; технічні засоби встановлення місцезнаходження конкретних матеріальних об'єктів; засоби зв'язку, оптичні прилади);

- засоби забезпечення негласності (засоби маскування – матеріальні знаряддя для зміни зовнішнього вигляду суб'єктів НСРД, їх апаратури, обладнання, приміщень і транспорту; засоби прикриття – письмова й усна дезінформація (зокрема документи) щодо суб'єктів НСРД, їх дій, апаратури, обладнання, приміщень і транспорту);

- попередньо ідентифіковані (помічені) засоби – засоби, що в процесі НСРД мають виконувати функцію певних матеріальних об'єктів чи юридичних утворень (підприємств, установ, організацій), пов'язаних з учиненням злочину;

- комп'ютерні й інші бази даних, зокрема й автоматизовані інформаційні системи оперативних та інших підрозділів правоохоронних органів, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування; розвідувальні комп'ютерні програми [4, с. 157].

Незважаючи на те, що проблеми теоретичного та правового забезпечення використання засобів ОРД є предметом активної наукової дискусії, ґрунтовні дослідження окреслених питань здійснюються переважно в наукових дослідженнях, доступ до змісту яких є обмеженим через наявність державної таємниці. У той же час слід відмітити, що аналіз фахової літератури свідчить про те, що до цього часу триває дискусія щодо змісту поняття «засоби ОРД». Більшість учених пропонує під ними розуміти сукупність об'єктів матеріального світу, за допомогою яких оперативні працівники виконують поставлені задачі та покладені обов'язки [5, с. 96].

У теорії оперативно-розшукової діяльності загальноприйнятим до останнього часу було віднесення до засобів ОРД оперативних об'єктів, оперативної техніки та службових собак [3, с. 199–200].

Ураховуючи викладене, із метою визначення засобів, що використовуються для втручання

в приватне спілкування, доцільно звернутися до положень чинного законодавства. Так, у ст. 273 КПК України засобами, що використовуються під час проведення НСРД, визначено заздалегідь ідентифіковані (помічені) або несправжні (імітаційні) засоби. Із цією метою допускається виготовлення речей і документів, створення та використання спеціально утворених підприємств, установ, організацій [1]. Таким чином, у вказаній статті без визначення відповідних понять законодавець послуговується принципово новими для вітчизняної теорії й практики кримінального процесу термінами «заздалегідь ідентифіковані, помічені засоби» та «несправжні імітаційні засоби» [5].

У наукових джерелах ідентифіковані (помічені) засоби – це об'єкти матеріального світу (речі, предмети, документи), на які під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій заздалегідь було нанесено спеціальну позначку, завдяки якій їх можна відрізнити від подібних.

Несправжні (імітаційні) засоби – це спеціально виготовлені речі й документи, що повністю або частково мають ознаки та властивості матеріальних об'єктів, які вони заміщують; спеціально утворені підприємства, установи, організації, що використовуються з метою проведення негласних слідчих (розшукових) дій [6, с. 89].

Вивчення практики провадження НСРД, зокрема й тих, що становлять різновиди втручання в приватне спілкування, дає підстави зробити висновок, що для конспірації їх організації та проведення органи досудового розслідування можуть використовувати реєстраційні, товарні й інші відмітні знаки, бланки документів і формалізовані зразки відомостей, обліків, звітності підприємств, організацій, установ, а також здійснювати інші дії з конспірації своєї діяльності, особового складу, майна. Крім виготовлення спеціальних речей і документів, із метою розслідування тяжких і особливо тяжких злочинів також можуть створюватися та використовуватися підприємства, установи, організації, спеціально створені для розслідування таких справ. У деяких наукових джерелах (у переважній більшості з оперативно-розшукової діяльності) такі підприємства мають назву «легендовані». Порядок створення, діяльності, фінансового та матеріального забезпечення такого підприємства регламентується чинним законодавством України, а також спеціальними нормативними актами вповноважених органів. Такі підприємства мають свій бюджет, є легіти-

мними суб'єктами певних цивільно-правових відносин, що необхідно для підтримання «легенди», і функціонують під контролем органу досудового розслідування [7, с. 86].

Ураховуючи те, що за багатьма об'єктивними ознаками дії, пов'язані зі створенням і використанням спеціально виготовлених документів, а також спеціально утворених підприємств, установ і організацій можуть збігатися з ознаками злочинів, передбачених Кримінальним кодексом України (ст. 205 «Фіктивне підприємництво», ст. 358 «Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів», ст. 366 «Службове підроблення» тощо), є потреба в проведенні ґрунтовної науково-правової оцінки обставин, що виключають злочинність діяння.

При цьому хотілося б зазначити, що на рівні законодавчого регулювання залишається невирішеним головне: визначення несправжніх (імітаційних) засобів; підстави їх створення; правові відносини (цивільні, трудові, адміністративні), у які мають право вступати спеціально утворені підприємства, установи й організації під час здійснення діяльності в межах статуту тощо. Проте зазначена проблема, ураховуючи її актуальність як для теорії й практики кримінального процесу, так і для оперативно-розшукової діяльності, має визначити окремий напрям наукового дослідження.

Положеннями КПК України, що регламентують проведення визначених ст. 258 КПК України різновидів втручання в приватне спілкування, визначаються й інші засоби, що можуть використовуватись у ході їх провадження. Зокрема, згідно з положеннями ст. 263 КПК України з метою здійснення огляду та виїмки кореспонденції можуть застосовуватися технічні засоби контролю. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж уповноваженими оперативними підрозділами, згідно з положеннями ст. 264 КПК України, здійснюється із застосуванням відповідних технічних засобів спостереження, відбору та фіксації змісту інформації. Із метою установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу уповноваженим оперативним підрозділом, згідно з положеннями ст. 268 КПК України, надане право застосовувати технічні засоби для локалізації місцезнаходження радіоелектронного засобу, зокрема мобільного терміналу систем зв'язку, та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку.

Особливості правового, теоретичного й організаційного забезпечення використання спеціальних технічних засобів у кримінальному провадженні викликають жвавий науковий інтерес. Найбільшу увагу дослідженню використання спеціальної техніки в діяльності правоохоронних органів приділено в наукових розвідках із криміналістики, теорії оперативно-розшукової діяльності та кримінального процесу. Це обґрунтовано пояснює наявність неузгодженої наукової позиції щодо поняття, сутності, змісту спеціальних технічних засобів, що спричиняє розповсюдження похідних понять, таких, як «спеціальна техніка», «оперативна техніка», «технічні засоби негласного отримання інформації» тощо. У зв'язку з викладеним, наукового обґрунтування потребує використання єдиної термінології для позначення такої не зовсім чітко визначеної категорії, як спеціальні технічні засоби, що використовуються для організації та проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Варто звернути увагу на те, що чинне законодавство хоча й не містить визначення поняття спеціальних технічних засобів, проте оперує зазначеною категорією. Так, перше офіційне тлумачення поняття технічного засобу міститься в додатку до Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 р. № 86. Згідно із зазначеною Постановою технічним засобом є засіб з ознаками спеціальної техніки згідно з переліком ознак і орієнтованим переліком кодів Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, призначених для визначення належності товарів до спеціальних технічних засобів, що містяться в контрольованому списку товарів подвійного використання, які можуть бути використані у створенні звичайних видів озброєнь, військової чи спеціальної техніки [8]. Водночас зазначене не розкриває поняття та змісту спеціальних технічних засобів, що використовуються оперативними підрозділами правоохоронних органів для негласного отримання інформації.

Більш наближене до розуміння спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації тлумачення спеціальних технічних засобів містить Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 «Про деякі питання застосування судами України законодавства при дачі дозволів на тимчасове обмеження окремих конституційних прав і свобод людини й громадянина

під час здійснення оперативно-розшукової діяльності, дізнання й досудового слідства» від 28.03.2008 р. Відповідно до змісту вказаного документа під технічними засобами негласного отримання інформації слід розуміти такі засоби, які дають змогу негласно фіксувати поза каналами зв'язку розмови, дії, обстановку [9]. Це дає змогу правильно розуміти призначення спеціальних технічних засобів, але не зменшує актуальність питання щодо необхідності офіційного визначення цього поняття.

Продовжуючи дослідження в зазначеному напрямі, слід звернути увагу на те, що змістовне визначення спеціальних технічних засобів відображене в Постанові Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 р. № 669 «Деякі питання щодо спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації». Згідно зі змістом зазначеного документа, під спеціальними технічними засобами (далі – СТЗ) для зняття інформації з каналів зв'язку й іншими технічними засобами негласного отримання інформації розуміються спеціально виготовлені (розроблені, запрограмовані, пристосовані) технічні, апаратно-програмні, програмні й інші засоби, що мають технічну забезпеченість для негласного отримання (прийому, оброблення, реєстрації та/або передачі) інформації, призначені для використання прихованим способом, характерним для оперативно-розшукової, контррозвідальної чи розвідувальної діяльності [10].

Віднесення технічного засобу до СТЗ негласного зняття інформації з каналів зв'язку здійснюється за результатами проведеного дослідження та викладається у відповідному висновку. Надання такого висновку є прерогативою СБ України.

Положення чинного законодавства визначають, що з метою негласного отримання інформації, зокрема й із каналів зв'язку, оперативні підрозділи державних органів, уповноважених здійснювати оперативно-розшукову, контррозвідальну та розвідувальну діяльність, мають право застосовувати такі засоби:

- засоби для негласного аудіо-, відеоконтролю та спостереження за особою, річчю чи місцем;
- засоби для негласного отримання інформації про місцезнаходження та/або переміщення особи, транспортних засобів чи іншого майна особи, зокрема для негласного установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу зв'язку;

– засоби для негласного обстеження кореспонденції, предметів, матеріальних носіїв інформації;

– засоби для негласного проникнення чи обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи;

– засоби для негласного зняття інформації з телекомунікаційних мереж;

– засоби для негласного зняття інформації з електронних інформаційних систем [10].

Ґрунтовне вивчення положень чинного законодавства та практики провадження НСРД, що визначені різновидами втручання в приватне спілкування, свідчить, що спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації використовуються вповноваженими оперативними підрозділами з такою метою:

– негласної фіксації й оброблення розмови особи, інших звуків, пов'язаних із її діяльністю чи місцем перебування;

– негласного спостереження, відбору, фіксації, оброблення та відтворення змісту телефонних розмов, а також інших відомостей і сигналів, які передаються телефонним каналом зв'язку, що контролюється (SMS, MMS, факсимільний зв'язок, модемний зв'язок тощо);

– установа негласного візуального контролю за обстановкою та діями осіб, що відбуваються в житлі чи іншому володінні особи, а також у приміщеннях, транспортних засобах та інших місцях, які не належать до житла та не є іншим володінням особи, і їх фіксація;

– негласного зняття інформації із засобів електронно-обчислювальної техніки з фізичним і/або програмним проникненням;

– негласного одержання, фіксації із застосуванням відповідних технічних засобів, зокрема встановлених на транспортних телекомунікаційних мережах, оброблення та відтворення у формі, придатній для автоматизованого оброблення засобами обчислювальної техніки, різних видів сигналів, які передаються каналом зв'язку Internet, інших мереж передачі даних тощо.

Крім того, під час проведення НСРД ст. 275 КПК України передбачено можливість використання конфіденційного співробітництва [1]. Положення вказаної статті КПК України дають право слідчому, уповноваженому оперативному підрозділу, який виконує доручення слідчого, прокурора, під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій використовувати інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами,

або залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій [1].

Підсумки наукових досліджень, проведених у цьому напрямі, свідчать, що відносини конфіденційного співробітництва завжди активно використовувалися правоохоронними органами та спеціальними службами з метою забезпечення безпеки особи, суспільства та держави. Незважаючи на те, що поняття «конфіденційне співробітництво» сьогодні є поширеним у багатьох галузях права, юридичній теорії та практиці, розуміння його сутності та змісту не знайшло відповідного закріплення в нормах чинного законодавства.

Конфіденційне співробітництво як різновид суспільних відносин упорядковується визначеною системою прав і обов'язків, необхідних для виконання обома сторонами. Такі правовідносини виникають із моменту обопільної домовленості та припиняються за бажанням однієї зі сторін. Так, надаючи згоду на співпрацю з оперативним співробітником на основі добровільності та конфіденційності, особа погоджується виконувати певні функції, що обґрунтовано випливають із завдань, покладених на вповноважений оперативний підрозділ. При цьому на оперативного співробітника в процесі здійснення конфіденційного співробітництва з конкретною особою покладається забезпечення конфіденційності таких відносин, особистої безпеки вказаної особи, а також здійснення її психологічної, спеціальної та правової підготовки, необхідної для виконання конкретних оперативних завдань. Звісно, що обов'язкам, покладеним на учасників конфіденційного співробітництва, відповідають і певні їхні права, такі, як, наприклад, припинення подальшого співробітництва (за тих чи інших умов) як із боку особи, так і з боку вповноваженого оперативного співробітника.

Продовжуючи розгляд конфіденційного співробітництва як засобу втручання в приватне спілкування, слід констатувати, що особи, залучені до конфіденційного співробітництва, як і вповноважені оперативні співробітники, є суб'єктами конфіденційних відносин, установлених на засадах добровільності між ними, що мають винятковий характер. Указані відносини оперативні співробітники використовують для виконання визначених конкретним кримінальним провадженням завдань. Отже, у контексті розгляду зазначеної проблеми доцільно констатувати, що остання потребує ґрунтовного наукового супроводження, що може визначити окре-

мий напрямок розвитку наукової думки у сфері теоретико-правового обґрунтування системи засобів НСРД і дослідження правових і організаційних засад використання конфіденційного співробітництва в кримінальному провадженні. При цьому в конфіденційних суб'єкт-об'єктних відносинах особа, залучена до такого співробітництва, не може вважатися засобом. Засобом втручання в приватне спілкування є саме конфіденційне співробітництво, яке використовується для забезпечення негласності проведення різновидів втручання в приватне спілкування, виконання інших завдань кримінального провадження.

Підсумовуючи розглянуте питання, слід зазначити, що конфіденційне співробітництво цілком обґрунтовано можна відносити до засобів втручання в приватне спілкування, адже останнє має такі риси:

- є специфічним різновидом суспільних відносин між уповноваженим оперативним співробітником і громадянином України, іноземцем, особою без громадянства, виникнення й існування яких спрямоване виключно на забезпечення негласності проведення визначених законодавством різновидів втручання в приватне спілкування;

- суб'єктами таких відносин є виключно уповноважені оперативні співробітники й особи, які дали згоду на засадах конфіденційності та добровільності допомагати та сприяти вирішенню завдань, покладених на відповідний правоохоронний орган;

- правомірність використання конфіденційного співробітництва передбачена положеннями чинного законодавства, а порядок регламентується підзаконними нормативно-правовими актами.

Продовжуючи це дослідження в напрямі визначення системи засобів втручання в приватне спілкування, вважаємо за необхідне виокремити такі їхні ознаки. Ураховуючи положення теорії, чинного законодавства та практику втручання в приватне спілкування, істотними ознаками засобів, що використовуються під час втручання в приватне спілкування, є такі:

- їхнє призначення (вироблення, утворення, застосування, налаштування, програмування тощо) спрямоване на забезпечення доступу до змісту спілкування за умов, якщо є достатні підстави вважати, що його зміст може містити відомості, які мають значення для досудового розслідування;

- суб'єктами їх використання є слідчий, уповноважені оперативні підрозділи, що виконують доручення слідчого;

- правомірність і порядок їх використання передбачені положеннями чинного законодавства та підзаконних нормативно-правових актів;

- прийоми їх використання спрямовані на негласну аудіо- та відеофіксацію змісту інформації, що передається від однієї особи іншій (іншим) у ході комунікації та спостереження за поведінкою осіб, у приватне спілкування яких здійснюється втручання.

Висновки і пропозиції. Таким чином, засобами, що використовуються для втручання в приватне спілкування, є такі:

- заздалегідь ідентифіковані (помічені) або несправжні (імітаційні) засоби (спеціально виготовлені речі матеріального світу, документи й організаційні структури, прояв зовнішньої форми яких відтворює ознаки та властивості об'єктів, що їх вони імітують під час виконання оперативними підрозділами правоохоронних органів покладених на них завдань);

- спеціальні технічні засоби (контролю, спостереження, відбору та фіксації інформації, засоби для локалізації місцезнаходження радіоелектронного засобу, зокрема мобільного терміналу систем зв'язку, та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, спеціальне програмне забезпечення);

- конфіденційне співробітництво.

Водночас, зважаючи на проведений аналіз положень чинного законодавства, нормативне закріплення засобів, що використовуються під час проведення НСРД, потребує значної оптимізації. Так, перегляду потребує визначений у положеннях ст. 273 КПК України перелік засобів, адже аналіз практики провадження НСРД, зокрема тих, що становлять різновиди втручання в приватне спілкування, визначає, що окрім заздалегідь ідентифікованих (помічених) або несправжніх (імітаційних) засобів використовуються технічні засоби (контролю, спостереження, відбору та фіксації інформації, засоби для локалізації місцезнаходження радіоелектронного засобу, зокрема мобільного терміналу систем зв'язку, та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, спеціальне програмне забезпечення).

Список використаної літератури:

1. Бандурка О.М., Блажівський Є.М., Бурдоль Є.П. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т. 1; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. 768 с.
2. Современный философский словарь / под общей ред. д.е.н., профессора В.Е. Кемерова. 3-е изд., испр. и доп. М.: Академический проспект, 2004. С. 307.
3. Пеньков С.В. Класифікація засобів оперативно-розшукової діяльності. Форум права. 2016. № 3. С. 199–202. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_3_36.pdf.
4. Грібов М.Л. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2014. № 9. С. 152–158. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmj_u_2014_9_36, С. 157.
5. Грібов М.Л. Використання засобів забезпечення конспірації при проведенні НСРД. Форум права. 2014. № 2. URL: file:///C:/Users/Ю/Downloads/FP_index.htm_2014_2_17.pdf.
6. Скулиш Є.Д., Комашко В.В., Кузьмін С.А., Найдьон Ю.О., Шамара О.В., Юрченко О.М. Негласні слідчі (розшукові) дії. Глава 21 Кримінального процесуального кодексу України (в таблицях і схемах): навч. посіб. К., 2014. 102 с.
7. Комашко В.В. Правові та організаційні основи контролю за вчиненням злочину : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2016. 224 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300>.
8. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання: Постанова Кабінету Міністрів України № 86 від 28.01.2004 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/86-2004-%D0%BF>.
9. Про деякі питання застосування судами України законодавства при дачі дозволів на обмеження окремих конституційних прав громадян під час здійснення оперативно-розшукової діяльності на стадіях дізнання і досудового слідства: Постанова Пленуму ВСУ від 28.03.2008 р. № 2. Вісник Верховного Суду України. 2008. № 4. Ст. 4.
10. Деякі питання щодо спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 р. № 669. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/669-2016-%D0%BF>.

Паршутин А. Б. Теоретико-правовое обоснование средств, которые используются во время вмешательства в частное общение

В статье проанализирована и определена система средств вмешательства в частное общение. Определены существенные признаки средств, используемых уполномоченными субъектами в практике вмешательства в частное общение. Исследованы правовые основы средств вмешательства в частное общение и выявлены проблемы, требующие решения.

Ключевые слова: *вмешательство в частное общение, средство, имитационные средства, специальные технические средства, конфиденциальное сотрудничество.*

Parshutin A. B. Theoretical and legal substantiation of the means used in interference in private communication

The article analyzes and clarifies the system of interventions in private communication. The essential features of the means used by the authorized entities in the practice of interference in private communication are determined. The legal principles of interference in private communication and the problems that need to be solved are investigated.

Key words: *interference in private communication, means, imitation means, special technical means, confidential cooperation.*